

Σήμερα

«Μητέρα;»
«Βρίσκεται σε σύγχυση. Μην ταραχτείτε αν—»

«Μητέρα;» το λέω πιο αποφασιστικά, περισσότερο σαν έφηβη, με καλοπροαίρετη αδημονία. Κοιτάζω καταπρόσωπο τη μητέρα μου κι εκείνη μου ανταποδίδει τη ματιά. Είναι όμως σαν να έχει πέσει ανάμεσά μας ένα πέπλο. Από τη μία πλευρά, η νοσοκόμα, εγώ και οι τοίχοι της κλινικής σε απαλό πράσινο χρώμα. Από την άλλη πλευρά, η μητέρα μου. Χαμένη στον κόσμο της.

«Βικτόρια;» μου λέει τελικά και το πέπλο πέφτει.

Της χαμογελώ. «Εγώ είμαι. Είμαι δίπλα σου». Είναι ο μοναδικός άνθρωπος που με φωνάζει με το πλήρες όνομά μου. Για όλους τους άλλους είμαι η Τόρι, με το σύγχρονο κι όχι και τόσο εντυπωσιακό όνομα. Μου έδωσε το όνομα μιας βασίλισσας. Αλλά δεν είμαι βασίλισσα.

«Περιπλανήθηκα λίγο στους δρόμους», μου λέει για να δικαιολογήσει τις εκδρομές στο ωχρό και ελαφρώς ρυτιδωμένο πρόσωπό της.

«Το έμαθα».

«Θα μπορούσαν να ήταν και χειρότερα τα πράγματα, υποθέτω. Δεν έσπασα όμως τίποτα. Ελπίζω να μην έκανες όλο αυτό το ταξίδι από την Αυστραλία για κάτι τόσο ασήμαντο, ε;»

Η νοσοκόμα τη χτυπά χαϊδευτικά στον μηρό κάτω από τις κουβέρτες.

«Θα σας αφήσω να τα πείτε οι δύο σας, έτσι κυρία Κάμπερ;»

«Καθηγήτρια Κάμπερ». Η μητέρα μου κι εγώ διορθώνουμε στη στιγμή τη νοσοκόμα θιγμένες και με κουρασμένη φωνή.

«Για δεξ λοιπόν ποιας η μνήμη βελτιώνεται», λέει φεύγοντας η νοσοκόμα και ο τόνος της δεν είναι καθόλου τρυφερός. Νόμιζα πως οι νοσοκόμες είναι ευγενικές, αλλά αυτή εδώ είχε μιλήσει στη μητέρα μου σαν να ήταν καμιά γριά κυριούλα, ίσως ακόμη και μια ανόητη. Η μητέρα μου δεν είναι παρά εβδομήντα ετών και τίποτε πάνω της δεν θυμίζει ανόητη κυριούλα.

Οι δυο μας μόνες πλέον. Στρέφω τη ματιά μου στο πρόσωπό της. Δείχνει φοβισμένη. Ο φόβος μεταπηδά και σε εμένα κάνοντας το στομάχι μου να σφιχτεί. Για ποιο λόγο είναι φοβισμένη; Μήπως θα έπρεπε να αισθάνομαι κι εγώ φόβο; Κρύβω την ανησυχία μου πίσω από ένα χαμόγελο. «Λοιπόν», της λέω.

Χαμογελά κι εκείνη. Με κάποιο τρόπο, το χαμόγελό μου την καθησυχάζει. «Σίγουρα δεν έκανες όλο αυτό το ταξίδι από την Αυστραλία για κάτι τόσο ασήμαντο, ε;» επαναλαμβάνει και δεν ξέρω αν προσπαθεί να δώσει έμφαση ή έχει ξεχάσει πως το έχει ήδη πει.

«Για το ατύχημα; Όχι, στ' αλήθεια. Ήρθα για... το άλλο...»

Το βλέμμα της πλανάται στον χώρο. Η μητέρα μου υπήρξε καλλονή στα νιάτα της, και αυτού του είδους η ομορφιά δεν εγκαταλείπει ποτέ πραγματικά ένα πρόσωπο. Ναι, τα μαλλιά της έχουν πλέον μια ασημένια απόχρωση, τα μάγουλά της είναι βαθουλωμένα και υπάρχουν ρυτίδες γύρω από τα χείλη της, όμως τα μάτια της εξακολουθούν να είναι τεράστια και γαλανά, σχεδόν βιολετιά, και οι βλεφαρίδες παραμένουν πυκνές.

Μια ηλιαχτίδα αχνοφαίνεται από το παράθυρο, ενώ πνιχτά κρωξίματα γλάρων ακούγονται στα ρεύματα πάνω από το κανάλι του Μπρίστολ. Η μητέρα μου εργάζεται στο Μπρίστολ, όμως σε όλη της τη ζωή κατοικεί εδώ, στο Πόρτισχεντ. Το σπίτι της απέχει μόλις πέντε λεπτά με τα πόδια από την κλινική. Θα πρέπει να την έχει προσπεράσει χιλιάδες φορές στους απογευματινούς της περιπάτους χωρίς ποτέ της να υποψιάζεται πως θα κατέληγε εδώ: «το σπίτι για τις κυρίες που έχουν χάσει το μυαλό τους», όπως συνήθιζε να την αποκαλεί.

Θα εξακολουθήσει όμως να εργάζεται για πολύ καιρό ακόμη στο Μπρίστολ; Η απροθυμία της να συνταξιοδοτηθεί είχε σταθεί το μεγάλο αγκάθι σε όλα τα μηνύματα που μου έστειλε τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες.

«Δεν είναι τόσο άσχημα όσο νομίζουν», μου λέει τελικά. «Ξεχνώ κάποια πράγματα, θυμάμαι κάποια άλλα...»

«Όταν μου τηλεφώνησε η γιατρός σου, μου είπε πως αυτή δεν ήταν η πρώτη φορά που περιφερόσουν...»

«Πήρα μια μέρα λάθος στροφή στον δρόμο της επιστροφής για το σπίτι από τη δουλειά. Άλλαξαν το δρομολόγιο του λεωφορείου και μπερδεύτηκα. Μη δίνεις σημασία στη δρα Τσόντρι. Είναι νέα και νομίζει πως γνωρίζει τα πάντα...»

Δεν επιμένω περισσότερο. Τέσσερις φορές με ενημέρωσε η δρ Τσόντρι. Τέσσερις φορές σε διάστημα δύο ετών είχαν βρει τη μητέρα μου σε κατάσταση σύγχυσης και χαμένη στους δρόμους. «Μπορούμε να υποθέσουμε ότι έχουν υπάρξει κι άλλες φορές, κατά τις οποίες κατόρθωσε τελικά να φτάσει στο σπίτι της, και δεν μου τις έχει αναφέρει», είχε πει η δρ Τσόντρι. Οι εξετάσεις, η διάγνωση, είχαν γίνει όλα χωρίς να γνωρίζω το παραμικρό. Το αποτέλεσμα δεν προκάλεσε έκπληξη. Η σπουδαία επίτιμη Καθηγήτρια Ιστορίας του Κολεγίου Λόκσλι, η Μάργκαρετ Κάμπερ, είχε προσβληθεί από άνοια.

Και η διάγνωση ήταν οριστική.

Κι ενώ αυτή είναι βέβαια μια τρομερή διάγνωση για κάθε γυναίκα, ακούγεται διπλά τρομερή όταν πρόκειται για μία γυναίκα που υπήρξε ιδιαίτερα ευφυής σε όλη της τη ζωή ως σήμερα.

Και τριπλά τρομερή, καθώς πρόκειται για τη δική μου μητέρα.

Κάθομαι και της κρατώ το χέρι στο ήπια φωτισμένο δωμάτιο και αδυνατώ να πιστέψω πως αυτό συμβαίνει στην πραγματικότητα. Ότι η μητέρα μου δεν είναι άτρωτη. Ότι η ασθένεια και η θνητότητα διεκδικούν τα δικαιώματά τους πάνω της, όπως και πάνω στον καθένα μας. Το κεφάλι μου στριφογυρνά από το τζετ λανγκ. Δεν μπορώ να συλλάβω ολοκληρωμένες σκέψεις, μόνο μια γενική εικόνα τους. Είμαι στενοχωρημένη και θέλω να με παρηγορήσει η μητέρα μου, όμως, τόσο αναπάντεχα, φαίνεται πως είμαι εγώ αυτή που πρέπει να την παρηγορήσω.

«Πόσο καιρό θα μείνεις;» με ρωτά ύστερα από λίγο.

«Για όσο με χρειάζεσαι».

«Ο Τζεφ θα ενοχληθεί αν σε κρατήσω πολύ καιρό εδώ».

«Ο Τζεφ θα είναι μια χαρά».

Σιωπή πάλι. Και μετά: «Πόσο καιρό θα μείνεις;».

«Για όσο... δεν ξέρω. Δεν έχω κλείσει εισιτήριο επιστροφής».

«Θα ήθελα να περάσεις από το γραφείο μου».

«Από το γραφείο σου; Στο Λόκσλι;»

Κουνά το κεφάλι της καταφατικά και παρατηρώ πως το κορμί της γεμίζει ενέργεια. Μιλά με πικρία. «Θα τα πετάξουν όλα κι ακόμη δεν έχω τελειώσει με το ξεκαθάρισμα».

«Μιλάς για τα χαρτιά σου και για τα βιβλία σου; Θέλεις να τα πακετάρω;»

«Υπάρχουν πράγματα εκεί πέρα... τα έχουν κάνει όλα έναν σωρό στη μέση του δωματίου. Οι ανόητοι».

«Ασφαλώς, μητέρα, ασφαλώς. Πού θα βρω το κλειδί;»

«Είναι μαζί με τ' άλλα μου κλειδιά. Και η τσάντα μου είναι μέσα σ' εκείνο το συρτάρι».

Δείχνει προς ένα κομοδίνο στην άλλη πλευρά του κρεβατιού. Ανοίγω το βαθύ κάτω συρτάρι, βγάζω έξω την τσάντα της και βρίσκω μια αρμαθιά κλειδιά.

«Θα πάω εκεί αμέσως μόλις η νοσοκόμα με διώξει από δω», της λέω.

Το κορμί της χαλαρώνει πάλι. «Ξέρεις, μου φάνηκε πως τον είδα, τον Έμιλ».

«Ποιος είναι ο Έμιλ;»

«Τώρα συνειδητοποιώ πως δεν είναι δυνατόν. Μπερδεύτηκα εντελώς. Όμως τον είδα και προχώρησα προς το μέρος του και δεν κοίταξα αν ερχόταν αυτοκίνητο».

«Ποιος είναι ο Έμιλ;» την ξαναρωτώ.

Κουνά θλιμμένα το κεφάλι της. «Ήθελα απλώς να τον ρωτήσω ποια ήταν η κατάληξη της ιστορίας». Μουρμουρίζει ακατάληπτα. Το πέπλο έχει κατέβει πάλι. Δεν είμαι καν σίγουρη πως ξέρει ότι βρίσκομαι εδώ.

Της χαϊδεύω το χέρι και δεν λέω τίποτε. Η νοσοκόμα μπαίνει στο δωμάτιο, αναγγέλλοντας χαρωπά πως είναι η ώρα για το απογευματινό τσάι. Δεν ξέρω αν φταίει το τζετ λανγκ ή το γεγονός πως βλέπω τη μητέρα μου σε αυτή την κατάσταση, αλλά δεν αισθάνομαι σαν να είναι η ώρα για το απογευματινό τσάι. Μου φαίνεται μάλλον σαν να είναι μεσάνυχτα.



Το Κολέγιο του Λόκσλι βρίσκεται σε έναν δρόμο γεμάτο δέντρα ακριβώς μετά την Κρεμαστή Γέφυρα του Κλίφτον. Πάντα χαροποιούσε τη μητέρα μου ότι συναντούσε κάθε μέρα μια εικόνα βικτοριανής αρχιτεκτονικής στον δρόμο της για τη δουλειά, δεδομένου μάλιστα πως είναι ιστορικός ειδικευμένη στον δέκατο ένατο αιώνα. Για να είμαι πιο ακριβής, το αντικείμενό της είναι η ιδιωτική ζωή στην Αγγλία κατά τον δέκατο

ένατο αιώνα. Κάποτε μάλιστα είχε παρουσιάσει και μια τηλεοπτική σειρά λίγων επεισοδίων στο BBC2 με τίτλο *Ζωές Γυναικών Βικτοριανής Εποχής*. Αυτό είχε γίνει κατά τη δεκαετία του 1990, όταν εγώ ήμουν ακόμη αρκετά νέα, ώστε να ενοχλούμαι από τον τρόπο με τον οποίο οι άντρες συνάδελφοί μου στη δουλειά σχολίαζαν πόσο ελκυστική ήταν η μητέρα μου. Εκείνη ήταν τότε πενήντα ετών, εγώ δεκαεννιά, κι έμοιαζε σαν ολόκληρος ο κόσμος να είχε αποφασίσει πως θα έπρεπε να μείνω στη σκιά της.

Διασχίζω τον δρόμο αναζητώντας μία θέση να σταθμεύσω το αυτοκίνητο που έχω νοικιάσει. Η αλήθεια είναι πως είμαι υπερβολικά κουρασμένη για να οδηγήσω, όμως άντεξα το δίωρο ταξίδι κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου M4 από το Χίθροου, κι έτσι το να καθίσω στο σπίτι τη στιγμή που η μητέρα μου θέλει τόσο απελπισμένα να πάω να δω τι γίνεται στο γραφείο της, μου φαίνεται σκληρά αδιάφορο. Βρίσκω μία θέση, πληρώνω στον μετρητή, κι ύστερα περνώ απέναντι στην «Οικία της Οξιάς» (χτισμένη το 1901, τόσο πολύ βικτοριανή) και ανεβαίνω την πέτρινη σκάλα με τα φθαρμένα σκαλοπάτια και τις ήπιες αυλακιές ως τον τρίτο όροφο όπου βρίσκεται το γραφείο της μητέρας μου.

Αισθάνομαι σαν... όχι ενοχή, ίσως η λέξη που αναζητώ να είναι «εισβολέας». Κοιτάζω ολόγυρά μου προτού γλιστρήσω το κλειδί μέσα στην κλειδαριά. Όλα είναι ήσυχα. Είναι περασμένες έξι. Είτε όλοι τους έχουν επιστρέψει στα σπίτια τους για να απολαύσουν το αγγλικό δειλινό είτε βρίσκονται σε θερινή άδεια. Κλείνω την πόρτα πίσω μου κι αμέσως βυθίζομαι στις μυρωδιές που έχω συνδέσει με τη μητέρα μου: παλιά βιβλία και ροδέλαιο. Στέκομαι για μια στιγμή, παίρνω λίγες ανάσες κι ύστερα επιθεωρώ την κατάσταση.

Το στομάχι μου σφίγγεται από οργή. Η μητέρα έχει δικίο: κάποιος «αχρείος» έχει βγάλει όλα της τα χαρτιά έξω από τα

συρτάρια και τα ράφια και τα έχει ρίξει στην τύχη μέσα σε κούτες, στο κέντρο του δωματίου, στοιβαγμένες η μία πάνω στην άλλη και χωρίς καν να τις έχει σφραγίσει. Ένα τρομακτικό χάλι. Τα βιβλία είναι στοιβαγμένα κι αυτά, πάνω στο γραφείο και παντού στο δάπεδο, ενώ στα κυρτά ράφια δεν υπάρχει πια τίποτε πέρα από σκόνη.

«Ω μητέρα, λυπάμαι τόσο πολύ», ψιθυρίζω τραβώντας συγχρόνως έξω μια δέσμη με χαρτιά –παλιές σελίδες από ένα βιβλίο συνταγών του 1881– και κάνω αέρα με αυτά. Το δωμάτιο είναι ζεστό και αποπνικτικό. Και αυτό που ανέλαβα να κάνω μου φαίνεται απραγματοποίητο.

Υπόσχομαι να επιστρέψω νωρίς αύριο το πρωί. Έπειτα από έναν καλό ύπνο. Και τότε θα βρω τον κοσμήτορα και ίσως του δώσω μια γροθιά ακριβώς ανάμεσα στα μάτια, επειδή πίεσε τη μητέρα μου να αποσυρθεί προτού να είναι έτοιμη γι' αυτό, και επειδή επέτρεψε σε κάποιον γελοίο να δημιουργήσει ένα τέτοιο χάος με τα πολύτιμα αυτά έγγραφα.

Κάθομαι βαριά στο γραφείο της μητέρας μου. Από το παράθυρο βλέπω φύλλα και κλαδιά να παρασύρονται από το απογευματινό αεράκι· φαίνονται ελαφρώς παραμορφωμένα πίσω από το παχύ τζάμι. Ανάμεσα σε δύο στοιβές βιβλίων υπάρχει ένα μικρό, τετράγωνο χαρτί και, τη στιγμή που το σηκώνω, το νιώθω εύθραυστο και τριζάτο κάτω από τα δάχτυλά μου. Το μελάνι της γραφής έχει ξεθωριάσει και τα γράμματα είναι μακρόστενα και πλαγιαστά. Στην κορυφή της σελίδας υπογραμμισμένη η φράση:

Προς το παιδί μου που δεν μπόρεσα να κρατήσω.

Είναι μόνο μία σελίδα και με μια γρήγορη ματιά καταλαβαίνω πως τελειώνει στη μέση μιας πρότασης. Αυτή η σελίδα έχει αποκοπεί από τις υπόλοιπες που θα αποτελούσαν τη συνέχειά της.

Έρχεται στο μυαλό μου η εικόνα αυτών των άξεστων ανθρώπων, που μετακίνησαν τα πράγματα της μητέρας μου, να βρίσκουν τη σελίδα τη στιγμή που αποχωρούσαν, ίσως κολλημένη σε κάποια από τις βρόμικες σόλες, και να την πετούν αδιάφορα στο γραφείο.

Προς το παιδί μου. Που δεν μπόρεσα να κρατήσω.

Τώρα κλαίω. Είμαι κουρασμένη. Η μητέρα μου είναι άρρωστη και δεν της είπα πως έχασα κι άλλο μωρό. Ένα ακόμη μωρό. Έντεκα εβδομάδες αυτή τη φορά. Είχα φτάσει τόσο κοντά, επικίνδυνα κοντά ώστε να αναγγείλω το χαρμόσυνο νέο. Και να με τώρα, λίγο προτού γίνω σαράντα, χωρίς να έχει έρθει ένα παιδί στη ζωή μου. Και κατά πάσα πιθανότητα ούτε πρόκειται πια να έρθει.

Όλα μου τα παιδιά, τα οποία δεν μπόρεσα να κρατήσω.

Ανοιγοκλείνω τα μάτια μου για να διώξω τα δάκρυα, απογοητευμένη από την αυτολύπηση που νιώθω, και διαβάζω την πρώτη σελίδα.



Προς το παιδί μου που δεν μπόρεσα να κρατήσω.

Πρώτα απ' όλα, και πάνω απ' όλα, μην αμφιβάλλεις πως σε αγαπούσα. Ακόμη σε αγαπώ. Δημιουργήθηκες με αγάπη και σε άρπαξαν από εμένα εξαιτίας της αγάπης. Εδώ και μήνες τώρα προσπαθώ να σε βρω, αλλά η οικογένειά μου – και κυρίως η αδερφή μου, για την οποία πίστευα πως θα μου φερόταν με περισσότερη καλοσύνη – αρνείται πεισματικά να μου πει πού βρίσκεσαι, και το μόνο που μου λένε είναι πως σε φροντίζουν καλά εκεί που είσαι. Τώρα πια θα έχεις χαρίσει τα πρώτα σου χαμόγελα στην καινούρια σου μαμά, ίσως ακόμη και τις πρώτες σου λέξεις. Έμαθες

να αγαπάς τον ρυθμό και τη χροιά της φωνής της, την αίσθηση των χεριών της πάνω σου, τη μικρή κούνια στην οποία κοιμάσαι. Με πονά σαν κοφτερό ξυράφι, όμως ούτε καν μπορώ να διανοηθώ να σε πάρω από το μέρος όπου είσαι ευτυχής και ασφαλής. Αν σε έβρισκα, αν σε κρατούσα στην αγκαλιά μου έτσι όπως λαχταρώ, θα σε οδηγούσα σε έναν κόσμο ανασφάλειας και ένδειας. Ο πατέρας μου ξεκαθάρισε ποιο θα ήταν το τίμημα που θα έπρεπε να πληρώσω για τη σπύλωση της οικογενειακής τιμής. Και η αγάπη δεν πρόκειται να μας κρατήσει έξω από το πτωχοκομείο.

Αλλά δεν σ' έχω ξεχάσει κι ούτε πρόκειται ποτέ να σε ξεχάσω, κοριτσάκι μου. Παρόλο που μπορεί να μη διαβάσεις ποτέ αυτό το γράμμα, νιώθω την ανάγκη να καταγράψω όλα τα γεγονότα που—



Αυτό ήταν. Αναρωπιέμαι πόσο καιρό η μητέρα μου έχει στην κατοχή της αυτό το γράμμα και αν το υπόλοιπο βρίσκεται κάπου εδώ γύρω. Άνθρωποι από όλο τον κόσμο τής στέλνουν συνεχώς έγγραφα που ανακαλύπτουν στο πίσω μέρος παλιών βιβλίων και στα μουχλιασμένα μπουλά των γιαγιάδων τους μετά από κηδείες. Προσπαθούσε να πείσει τους υπεύθυνους στο κολέγιο να ιδρύσουν ένα κανονικό αρχείο για όλο αυτό το υλικό, αλλά για τη σύγχρονη οπτική του κοσμήτορα, αν τα έγγραφα δεν σχετίζονται με πολέμους ή με πολιτική —με αντρικές υποθέσεις δηλαδή—, ο προϋπολογισμός είναι πενιχρός.

Αφήνω το χαρτί στη θέση που το βρήκα. Το κεφάλι μου είναι βαρύ και δεν θα κατορθώσω να παραμείνω ξύπνια για πολλή ώρα ακόμη.

Γράφω βιαστικά μια σημείωση «ΜΗΝ ΑΓΓΙΖΕΤΕ», κλειδώνω την πόρτα και επιστρέφω στο σπίτι της μητέρας μου.



Η ξεχασμένη αλλά οικεία μυρωδιά του σπιτιού της μητέρας μου με υποδέχεται μόλις μπαίνω. Ανάβω το φως στην είσοδο και αφήνω κάτω τη βαλίτσα μου. Θα την ανεβάσω αργότερα: για την ώρα, αναζητώ λίγο φαγητό κι ένα μέρος για να πλαγιαίσω.

Μόλις ανάβω το φως στην κουζίνα, ανοιγοκλείνω σαστισμένη τα μάτια μου. Στην αρχή, νομίζω πως η μητέρα μου έχει κρεμάσει παντού κίτρινα σημαιάκια, βλέπω όμως τελικά ότι απλώς έχει καλύψει τα ντουλάπια με αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων. Μερικές σημειώσεις είναι απλές: *κομμωτήριο, Πέμπτη, 15:00*. Άλλες πάλι δεν είναι τόσο ξεκάθαρες: *Άλλο βιβλίο ή Τελευταία στρογγυλά σημάδια ή Να ρωτήσω την Μπεθ ή 1875*. Αλλά είναι τόσο πολλά τα χαρτάκια με τις σημειώσεις και το βλέμμα μου ταξιδεύει από το ένα στο άλλο, λέγοντας στον εγκέφαλό μου αυτό που δεν θέλει να αποδεχτεί. Η μητέρα μου γνωρίζει πως χάνει τη μνήμη της: κι αυτή είναι η προσπάθειά της να τη διατηρήσει ζωντανή.

Πηγαίνω από ντουλάπι σε ντουλάπι, μια περιήγηση μέσα από αυτοκόλλητα χαρτάκια στο μυαλό της μητέρας μου. Δεν μπορώ να βγάλω κάποιο ενιαίο νόημα, υποθέτω όμως ότι κάπως έτσι μοιάζει και η μνήμη: αναλαμπές που αποκλίνουν και πάλι ενώνονται. Σε ένα σημείωμα, στη μέση περίπου του ύψους του ντουλαπιού όπου φυλά τα φλιτζάνια του τσαγιού, υπάρχει ένα όνομα γραμμένο ολογράφως με κεφαλαία γράμματα: *EMILY BENSON*.

Ο ταλαιπωρημένος από το αεροπορικό ταξίδι εγκέφαλός μου χρειάζεται λίγες στιγμές για να το συνειδητοποιήσει. Η μητέρα ανέφερε αυτό το όνομα σήμερα. Έμιλ. «*Ξέρεις, μου φάνηκε πως τον είδα*».

Είχε πει κάτι σχετικά με το ότι ήθελε να μάθει την κατάληξη της ιστορίας. Η μητέρα μου έχει μείνει μόνη της για μεγάλο

διάστημα. Ο πατέρας μου, ο οποίος δεν ζει πια, την εγκατέλειψε όταν ήμουν μόλις δύο ετών. Πολλοί άντρες ενδιαφέρθηκαν για τη μητέρα μου, όμως εκείνη ποτέ δεν ανταπέδωσε το ενδιαφέρον τους. Δεν ξέρω για ποιο λόγο. Να είναι άραγε ο Έμιλ κάποιος εραστής; Κάποιος εραστής που την παράτησε; Και πώς ήταν δυνατόν να μην το γνωρίζω; Κι ακόμη, πώς ήταν δυνατόν να μη γνωρίζω πως η μητέρα μου κατέγραφε τις μνήμες της σε αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων; Πώς επέτρεψα στην απόσταση ανάμεσα σ' αυτό το σπίτι και στην Αυστραλία να γίνει και απόσταση στις καρδιές μας;

Ακουμπώ στον πάγκο της κουζίνας και γέρνω πάνω του με τους αγκώνες μου. Επικρατεί απόλυτη ησυχία στο δωμάτιο, τόση ώστε ακούω την ανάσα μου. Η ησυχία διακόπτεται ξαφνικά από το μοτέρ του ψυγείου κάνοντάς με να αναπηδήσω.

Φαγητό. Κρεβάτι.

Και μετά θα μπορώ να κλείσω τα μάτια μου και να σκεφτώ τη μητέρα μου, και τον ωκεανό που έχει μπει ανάμεσά μας και μας έχει χωρίσει.

1

Άγκνες

1874

Η Άγκνες είχε μετρήσει τα σκαλοπάτια που οδηγούσαν από τον κάτω όροφο στον επάνω όροφο της Στέγης Εγκαταλειμμένων εκατό φορές. Ήταν δεκαεπτά. Πλατιά στη βάση της σκάλας, στενότερα έπειτα από τη στροφή του κλιμακωτασίου, να οδηγούν πάνω σε ένα ξύλινο πλάτωμα του οποίου οι σανίδες έτριζαν σε κάθε βήμα της, καθώς προχωρούσε στο ξεθωριασμένο –αλλά αξιοπρόσεκτο– μακρόστενο χαλί του διαδρόμου που οδηγούσε στο γραφείο του διευθυντή, του κυρίου Φόρεστ. Αν πήγαινε από την άλλη πλευρά, προς τα δεξιά, θα έφτανε στην πόρτα της κυρίας Γουότφορντ, της διευθύντριας. Αυτή ήταν μια διαδρομή που είχε κάνει πολλές φορές η Άγκνες, καθώς την έσερναν εκεί ξανά και ξανά για διάφορες αταξίες. Η σκέψη πως δεν θα ήταν ποτέ πια αναγκασμένη να δει την κυρία Γουότφορντ ήταν καθησυχαστική, και χωρίς αμφιβολία το αίσθημα αυτό ήταν αμοιβαίο. Οι τελευταίες λέξεις που της είχε πει η διευθύντρια ήταν: «Τουλάχιστον, όταν θα φύγεις, δεν θα χρειαστεί να ανοίξουμε την πύλη· υποθέτω πως απλώς θα σκαρφαλώσεις από πάνω, όπως κάνεις συνήθως».

Η Άγκνες πλησίασε την κλειστή πόρτα του διευθυντή και δίστασε για μια στιγμή, κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο προς το τέλος του διαδρόμου. Μπορούσε από κει να δει το παρεκκλήσι, τους κήπους, τα εργαστήρια και τους κοιτώνες που είχαν υπάρξει το σπίτι της για δεκαεννέα χρόνια. Το μοναδικό σπίτι που είχε ποτέ της γνωρίσει. Αναρωτήθηκε για μια στιγμή αν θα το νοσταλγούσε, όμως της φάνηκε εντελώς απίθανο· λαχταρούσε να ξεκινήσει τη ζωή της.

Η Άγκνες χτύπησε βιαστικά και διακριτικά.

«Πέρασε», της είπε εκείνος και η Άγκνες άνοιξε την πόρτα.

Δεν θυμόταν να έχει συναντήσει τον κύριο Φόρεστ παρά μία και μοναδική φορά στο παρελθόν. Από άλλες διηγήσεις ήξερε πως ο κύριος Φόρεστ συναντούσε πάντοτε κάθε καινούριο παιδί που ερχόταν στη Στέγη Εγκαταλειμμένων, καθώς όμως η Άγκνες είχε εισαχθεί όταν ήταν μωρό, δεν είχε ανάμνηση από μια τέτοια πρώτη συνάντηση. Η επόμενη φορά ήταν κοντά στα δέκατα γενέθλιά της. Τον θυμόταν ευγενικό αλλά αποστασιοποιημένο. Στην ηλικία των δέκα, καθένα από τα έκθετα παιδιά έκανε την πρώτη του δοκιμαστική μαθητεία, είτε εδώ είτε σε κάποια οικογένεια ή σε κάποιο μαγαζί στο χωριό, και ο κύριος Φόρεστ τα καλούσε για να πάρουν τσάι στο γραφείο του και να έχουν μια εγκάρδια συζήτηση σχετικά με το τι σήμαινε να είσαι ένα αγόρι ή ένα κορίτσι της Στέγης Εγκαταλειμμένων. Της είχε προσφέρει μια φέτα σιροπιαστό κέικ που είχε λιώσει στο στόμα της, γλυκό και γεμάτο βούτυρο.

Η Άγκνες αναρωτήθηκε για μια στιγμή αν θα της πρόσφερε και σήμερα κέικ, κατέληξε όμως ότι μάλλον δεν θα το γευόταν αυτή τη φορά. Ήταν τώρα δεκαεννέα ετών και δεν ήταν πια παιδί. Σήμερα τα πάντα θα άλλαζαν.

Ο κύριος Φόρεστ καθόταν σε ένα τεράστιο, δρύινο γραφείο. Στον τοίχο πίσω του ήταν ένα περίτεχνο βαρόμετρο. Παντού κρέμονταν πίνακες ζωγραφικής, θάλασσες με τρκουάζ νερά

και πλοία που έπλεαν μέσα από τον αφρό. Ένας μπρούτζινος εξάντας βρισκόταν μπροστά του και χρησίμευε πια για να συγκρατεί χαρτιά.

Η Άγκνες στάθηκε μπροστά από το γραφείο, με τα χέρια της διπλωμένα στα πλευρά της πάνω από το γκρίζο, βαμβακερό φόρεμα.

Το ζεστό, ανοιξιάτικο φως που έμπαινε από το παράθυρό του φώτιζε τις ασημίς αποχρώσεις στο μουστάκι του και στις τεράστιες φαβορίτες του. «Να υποθέσω η δεσποινίς Άγκνες Ρέζολουτ, σωστά;»

«Καλή σας μέρα, κύριε Φόρεστ».

Της χαμογέλασε δείχνοντάς της την καρέκλα που βρισκόταν δίπλα της. «Καθίστε, παρακαλώ».

Η Άγκνες έκανε ό,τι της είπε, διατρέχοντας με τα δάχτυλά της τα φίνα σκαλισματα στο μπράτσο της καρέκλας.

Ο κύριος Φόρεστ αγκίστρωσε στ' αφτιά του ένα ζευγάρι γυαλιά και άρχισε να ξεφυλλίζει τα χαρτιά που βρίσκονταν μπροστά του. «Έχεις περάσει εδώ όλη σου την ως τώρα ζωή, Άγκνες. Ήσουν βρέφος όταν σε πήραμε».

«Μάλιστα, κύριε».

«Βλέπω ότι ολοκλήρωσες τη μαθητεία σου στο πλυσταριό εδώ, στη Στέγη».

«Ράψιμο και μαντάρισμα, κύριε. Τα έμαθα καλά». Η Άγκνες είχε εξελιχτεί σε μια τέλεια μοδίστρα, κυρίως επειδή απολάμβανε την ησυχία στο δωμάτιο μανταρίσματος πάνω από το πλυσταριό, καθώς εκεί η φαντασία της είχε τον χρόνο και την ελευθερία να καλπάζει.

«Έξοχη στην ανάγνωση και τη γραφή, όχι τόσο κατάλληλη για εργασία σε ιατρείο ή στην κουζίνα, καλή τραπεζοκόμος στην οικογένεια Μπένετ στο πάνω Χάτμπαϊ...» Συνέχισε να ξεφυλλίζει τα χαρτιά όπου ήταν καταγραμμένη, απλά και συνοπτικά, η ιστορία της. «Ω αγαπητή μου. Σου έγινε πολλές φορές

παρατήρηση για τη συμπεριφορά σου. Δεσποινίς Ρέζολουτ, αυτό είναι απογοητευτικό».

Η Άγκνες δεν ήξερε αν το σχόλιο απαιτούσε κάποια απάντηση, όμως αμέσως ξεπλήδισε μία στο μυαλό της, που απέφυγε να την πει δυνατά: *Μπορείτε να κατηγορήσετε ένα φυλακισμένο πουλί, επειδή χτυπά τα φτερά του στα κάγκελα του κλουβιού του;*

Τελικά σήκωσε το βλέμμα του από τα χαρτιά. «Άγκνες, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των δεκαεννέα σου χρόνων, με μεγάλη μου χαρά σε απαλλάσσω από τις υποχρεώσεις σου στη Στέγη Εγκαταλειμμένων».

Το χαμόγελό της ήταν τόσο πλατύ, που δεν χωρούσε στο πρόσωπό της.

«Σας ευχαριστώ, κύριε».

«Θα φύγεις με όλα σου τα χαρτιά, τις συστάσεις και βεβαίως, με ένα μικρό χρηματικό ποσό, ώστε να μπορέσεις να φτάσεις ως την πόλη και να αναζητήσεις εργασία». Ένας από τους κανόνες του κυρίου Φόρεστ ήταν ότι τα αγόρια και τα κορίτσια της Στέγης θα έπρεπε να ταξιδέψουν δέκα μίλια ως το Γιορκ, για να ξεκινήσουν μια καινούρια ζωή, κι έτσι τους παρείχε τα έξοδα για την άμαξα και για τη διατροφή ενός μήνα. «Ο αδερφός μου διευθύνει ένα πλυσταριό δίπλα στο Πίτεργκεϊτ· θα μπορούσε να σου προσφέρει—»

«Αμφιβάλλω αν θα μείνω για πολύ καιρό στο Γιορκ», δήλωσε εκείνη, αν και δεν ήξερε να πει για ποιο λόγο. Ίσως να έφταιγε απλώς η προοπτική να ελέγξει για μια ακόμη φορά την τύχη της ο κύριος Φόρεστ.

Τα πυκνά του φρύδια ανασηκώθηκαν. «Όχι; Έχεις μεγαλύντερους ορίζοντες;»

Η Άγκνες περιέφερε το βλέμμα της στους πίνακες με τα πλοία και αναρωτήθηκε πώς μπόρεσε να της κάνει μια τέτοια ερώτηση. «Μάλιστα, κύριε. Έχω». Η αλήθεια ήταν πως δεν

γνώριζε τι επρόκειτο να κάνει. Είχε γράψει σε έναν οίκο φιλοξενίας κυριών, που είχε δεχτεί να την πάρει για μερικές εβδομάδες και να τη βοηθήσει να βρει μια θέση εργασίας, όμως αυτό που ήλπιζε ήταν να εργαστεί για έναν μήνα περίπου, ώστε να εξοικονομήσει λίγα χρήματα και μετά να πάει σε κάποιο μέρος με θέα στη θάλασσα. Δεν είχε ποτέ της δει τη θάλασσα.

«Θαυμάζω το κουράγιο σου, όμως άκουσε τη συμβουλή μου: βρες μια καλή, τίμια δουλειά και φρόντιζε η ζωή σου να μην ξεπερνά τα έχω σου ούτε οι φιλοδοξίες σου την κοινωνική σου θέση. Αυτό είναι το κλειδί της ευτυχίας. Απόφυγε κάθε... άσχημη συμπεριφορά και θα είσαι ευτυχισμένη».

Η Άγκνες είχε πια συνηθίσει να μην είναι παρορμητική όταν δεχόταν τέτοιου είδους κηρύγματα. «Σας ευχαριστώ, κύριε. Σκοπεύω να είμαι ευτυχισμένη».

Εκείνος έχωσε πάλι τα χαρτιά μέσα στον φάκελό τους και έδωσε γύρω τους τις κορδέλες με μια μεγαλόπρεπη χειρονομία. Σηκώθηκε και της τον παρέδωσε με επισημότητα. Η ιστορία της, μια ιστορία με την οποία είχε πια τελειώσει. Και το μέλλον της να την περιμένει ακριβώς έξω από τις ψηλές, σιδερένιες πύλες της Στέγης Εγκαταλειμμένων.

«Να σας πάνε όλα καλά, δεσποινίς Ρέζολουτ. Πήρατε το όνομά σας από ένα ιστιοφόρο με τετράγωνη εξέδρα που ήταν γρήγορο και σταθερό. Εύχομαι να φανείτε αντάξιά του και να δικαιώσετε το καλό όνομα αυτού του άξιου ιδρύματος».

«Σας ευχαριστώ, κύριε Φόρεστ», του είπε σφίγγοντας το αναξήγητα απαλό χέρι του. «Να είστε καλά».

Έφυγε και πήγε να καθίσει στα σκαλοπάτια, λύνοντας τις κορδέλες του φακέλου. Η φούστα της απλωνόταν γύρω της και ένιωσε μέσα από τα στρώματα του υφάσματος την ψύχρα της πέτρας. Η Άγκνες ήθελε πολύ να δει τι είχε πει γι' αυτή η κυρία Ρόμπινς, η υπεύθυνη στο πλυσταριό, στη συστατική επιστολή της. Δεν τα πήγαιναν ποτέ καλά και χρειαζόταν καλές

συστάσεις για να βρει εργασία ως μοδίστρα. Όμως, το πρώτο έγγραφο που βρήκε ήταν ο κατάλογος με τις πληροφορίες σχετικά με την εισαγωγή της στη Στέγη Εγκαταλειμμένων. Κάθισε να το διαβάσει.

Οι πληροφορίες ήταν ταξινομημένες σε έναν πίνακα. *Όνομα: Άγκνες (προτεινόμενο επώνυμο: Ρέζολουτ)*. Το κάθε παιδί της Στέγης έπαιρνε το όνομά του από κάποιο φημισμένο πλοίο. Το *HMS Resolute* ήταν ένα πυροβόλο του Βασιλικού Ναυτικού που είχε διαλυθεί πριν από τη γέννησή της.

Πατέρας: Άγνωστος.

Μητέρα: Άγνωστη.

Η Άγκνες τα προσπέρασε αυτά. Τα στοιχεία δεν αποτελούσαν έκπληξη γι' αυτή, εξακολουθούσαν όμως να έχουν τη δύναμη να της προξενούν πόνο, όσο κι αν αυτός ο πόνος είχε πια κοπάσει.

Παραδόθηκε προσωπικά; Όχι. Αφέθηκε στην είσοδο νωρίς το πρωί.

Περισσότερες σειρές, περισσότερες λεπτομέρειες. Το βάρος και το ύψος της, η απουσία διακριτικών σημαδιών, το κεφάλι της περιγραφόταν ως *κανονικού σχήματος* και τα αφτιά της ως *μάλλον μικρά*. Η Άγκνες άγγιξε διερευνητικά τα αφτιά της. Δεν είχε ποτέ σκεφτεί ως τώρα πως ήταν μικρά.

Τα μάτια της διέτρεξαν το έγγραφο ως το τέλος του και τελικά το είδε.

Αντικείμενο που είχε πάνω της: κουμπί με έναν μονόκερο.

Ένα μικρό ξάφνιασμα αναγνώρισης, σαν πεταλουδίτσα γύρω από το φως. Τα περισσότερα παιδιά τα εγκατέλειπαν με κάποιο χαρακτηριστικό αντικείμενο από την πάμπτωχη μητέρα τους: μία κορδέλα ή μία μπούκλα μαλλιών ή ακόμη κι ένα κομμάτι σπάγκου που είχαν βρει στον δρόμο. Η Άγκνες υπέθετε πάντοτε πως εκείνη δεν είχε τέτοιο αντικείμενο, δεδομένου ότι δεν την είχαν παραδώσει προσωπικά και δεν υπήρχε πρόθεση

να μπορούν να την αναγνωρίσουν ή να την πάρουν πίσω. Να όμως που την είχαν αφήσει με ένα κουμπί. Ένα κουμπί με έναν μονόκερο.

Η ανάμνηση την κατακλύζει στη στιγμή, μια στιγμή έντονη στις παρυφές του μυαλού της. Οι φωνές των παιδιών και οι ήχοι από τις οπλές των ζώων. Είναι πολύ μικρή, ίσως πέντε ή έξι ετών, και βρίσκεται στο χωριό με τις συμμαθήτριές της και μία δασκάλα. Στην απέναντι πλευρά του δρόμου βλέπει μια ψηλή, ξανθιά γυναίκα με στητή κορμοστασιά, η οποία τσακώνεται με έναν άντρα που το πρόσωπό του είναι κατακόκκινο. Ο άντρας προσπαθεί να παραμείνει ήρεμος και να μη φωνάζει, όμως η γυναίκα τον αποδιώχνει αγέρωχα.

«Μην προσπαθείς να με χειραγωγήσεις!» φωνάζει και ορμά νευρικά στην απέναντι πλευρά του δρόμου, προς το μέρος των παιδιών.

Η Άγκνες παρακολουθούσε από τόσο κοντά τον καβγά που έχει μείνει πίσω από τα άλλα παιδιά, και τώρα, στη βιασύνη της να προλάβει τις συμμαθήτριές της, σκοντάφτει και πέφτει, με τα χέρια της να απλώνονται μπροστά της και τον ένα της αγκώνα να προσγειώνεται σε μια λακκούβα με λάσπη.

Τότε, η ψηλή, ξανθιά γυναίκα βρίσκεται δίπλα της και τη βοηθά να σηκωθεί.

«Έκανες χάλια το φόρεμά σου», της λέει αχνοχαμογελώντας και απομακρύνοντας από πάνω της ένα υγρό φύλλο. Η Άγκνες είναι μαγεμένη από τα ανοιχτά χρώματα και τα λαμπερά μάτια της γυναίκας. Μοιάζει σαν να έχει κερδίσει κάτι. Ο αξιοθρήνητος αντίπαλός της, στην άλλη πλευρά του δρόμου, απομακρύνεται.

Τότε η κυρία Κάντλγουικ την αρπάζει άγαρμπα από το μπράτσο και, αφού ευχαριστεί την ξανθιά γυναίκα, τραβά την Άγκνες πίσω στην ομάδα. «Προχώρα», της λέει. «Ατακτο, πεισματάρικο παιδί!»

«Ποια ήταν αυτή η όμορφη κυρία;» τη ρωτά η Άγκνες.

«Τη λένε Τζένεβιβ. Είναι κόρη του λόρδου Μπρέκμπι», αποκρίνεται συνοφρωμένη η κυρία Κάντλγουικ. «Τη βρίσκεις όμορφη;»

«Ναι. Όμορφη και άγρια».

«Τι ανοησίες», απαντά η κυρία Κάντλγουικ και μετά, σε πιο ήρεμο τόνο: «Το περίμενα πως θα σου άρεσε. Είναι κομμένη από το ίδιο ύφασμα που είσαι κι εσύ».



«Κάθεσαι στις σκάλες σαν αλητάκι, δεσποινίς Ρέζολουτ;»

Η Άγκνες συμάζεψε βιαστικά τον φάκελο και τον έδεσε πάλι, φροντίζοντας να μην τρέμουν τα χέρια της. «Όχι, κυρία. Μου έπεσαν τα χαρτιά και τα ξαναμάζεψα». Σήκωσε το βλέμμα της και κοίταξε κατάματα την κυρία Άρτσερ, την οικονόμο του σπιτιού. Η Άγκνες και η οικιακή οικονομία δεν τα πήγαν ποτέ πολύ καλά, και η κυρία Άρτσερ πάντοτε πίστευε πως αυτό ήταν ένα παράπτωμα ηθικής φύσης από την πλευρά της Άγκνες.

Για την ακρίβεια, το όνομα της Άγκνες και το ηθικό παράπτωμα ήταν σχεδόν συνώνυμα στη Στέγη Εγκαταλειμμένων.

«Θα εξακολουθείς να είσαι παιδί της Στέγης για λίγες ακόμη μέρες, Άγκνες», είτε η κυρία Άρτσερ με την απότομη, νότια προφορά της. «Πρόσεχε την εντύπωση που δίνεις στους άλλους».

Η Άγκνες την παρακολουθούσε να απομακρύνεται. Θα μπορούσε και να είχε ξεσπάσει σε γέλια. Αυτό θα ήταν το τελευταίο της κήρυγμα από την κυρία Άρτσερ. Η Άγκνες σηκώθηκε, ίσιωσε τη φούστα της και κατευθύνθηκε προς τους κοιτώνες. Παλιά, στα παιδικά της χρόνια, θεωρούσε πως εκείνη η φράση της κυρίας Κάντλγουικ «κομμένη από το ίδιο ύφασμα» ήταν ένα σχόλιο εκ του προχείρου που σύγκρινε την άτακτη Άγκνες με την άγρια Τζένεβιβ. Τώρα, όμως, υποπτευόταν κάτι εντελώς διαφορετικό.